

POSTANOWIENIE

WSTĘPNE

Dnia 20 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Lidia Mierzyńska

Protokolant: Magdalena Waligóra

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2020 r. w P. (...),

na rozprawie

sprawy z wniosku:

G. S.

przy udziale:

(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

uznać za usprawiedliwione co do zasady żądanie wnioskodawczynie G. S. ustanowienia na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., na nieruchomości położonej w J. gmina S., dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą nr (...), służebności przesyłu dotyczącej napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia SN 15 kV.

sędzia Lidia Mierzyńska

UZASADNIENIE

POSTANOWIENIA WSTĘPNEGO

Pismem z dnia 28 czerwca 2018 r. wnioskodawczynie G. S. wniosła o odpłatne ustanowienie na rzecz uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. służebności przesyłu, obciążającej nieruchomość wnioskodawczynie położoną w J., dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W uzasadnieniu wnioskodawczynie wskazała, że na opisanej wyżej nieruchomości znajduje się infrastruktura przesyłowa (linia energetyczna średniego napięcia o mocy 15 kV oraz linia energetyczna wysokiego napięcia o mocy 110 kV), której właścicielem jest uczestnik postępowania. Linia średniego napięcia została wybudowana na nieruchomości wnioskodawczynie około 8 lat temu (2010 r.). Pismem z dnia 18 kwietnia 2018 r. wnioskodawczynie wezwała uczestnika do dobrowolnego ustanowienia w drodze umowy służebności przesyłu za wynagrodzeniem w kwocie 45.000 zł. Do zawarcia umowy nie doszło.

Postanowieniem z dnia 06 października 2020 r., Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, wobec częściowego cofnięcia wniosku, umorzył postępowanie w zakresie wniosku G. S. o ustanowienie na rzecz uczestnika postępowania służebności przesyłu obejmującej napowietrzną linię wysokiego napięcia WN – 110 kV, posadowioną na nieruchomości w J., dla której Sąd Rejonowy Poznań- Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W odpowiedzi na wniosek dotyczący linii energetycznej średniego napięcia SN – 15 kV, uczestnik postępowania wniósł o jego oddalenie i obciążenie wnioskodawcy kosztami postępowania.

W uzasadnieniu uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia przez jego poprzednika prawnego - (...) – Zakład (...) służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, przy przyjęciu początku biegu zasiedzenia z dniem 01 stycznia 1961 r./24 lipca 1982 r.

Uczestnik oświadczył, że linia SN 15 kV jest elementem ciągu linia G. zasilającej (...) stacji, m.in. (...)-(...) J. (...), (...)-(...) J. A (...), (...) (...) J. (...) G. – (...) (...), (...)-(...) L. A (...). Powołał się na protokół poprzeglądowy z dnia 24 lipca 1982 r., z którego wynika, że linia pracuje od 1960 r.

W piśmie z dnia 10 grudnia 2018 r. wnioskodawczyni, kwestionując co do zasady możliwość zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu w świetle obowiązujących przepisów prawa, zaprzeczyła, by przedłożone przez uczestnika dokumenty dotyczyły fragmentu linii przesyłowej posadowionego na nieruchomości wnioskodawczyni. Podniosła, że złożone do akt: protokół poprzeglądowy linii z dnia 24 lipca 1982 r. oraz szkic obejmujący okolice J., nie dowodzą tego, kiedy sporny fragment linii przesyłowej SN 15 kV został wybudowany na gruncie wnioskodawczyni.

W piśmie z dnia 11 stycznia 2019 r. uczestnik zgłosił dodatkowo zarzut nabycia przez niego w drodze zasiedzenia służebności przesyłu w odniesieniu do napowietrznej linii SN 15 kV, wskazując jako początkową datę biegu terminu zasiedzenia 24 lipca 1982 r.

W piśmie z dnia 14 lutego 2020 r. uczestnik postępowania, powołując się na załączone dokumenty dotyczące przebudowy i modernizacji linii SN 15 kV na odcinku obejmującym m.in. nieruchomość wnioskodawczyni oraz na jej oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r., w którym wyraziła zgodę na zaprojektowanie, budowę i użytkowanie przedmiotowej linii, wskazał, że w związku z tym oświadczeniem od listopada 1998 r. posiada tytuł prawny do użytkowania linii SN 15 kV na nieruchomości wnioskodawczyni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni G. S. jest właścicielką nieruchomości gruntowej położonej w J., gmina S., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka numer (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

W dniu 20 kwietnia 1961 r. prawo własności powyżej wskazanego gruntu zostało nabyte od osoby fizycznej przez W. S. i A. S..

Wnioskodawczyni G. S. i jej małżonek Z. S. uzyskali przedmiotową nieruchomość na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, co stwierdził Sąd Rejonowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 30 października 1987 r.

W dniu 10 września 2012 r. Z. S. zawarł z wnioskodawczynią G. S. umowę majątkową małżeńską, na podstawie której z dniem 10 września 2012 roku ustanowili w ich małżeństwie rozdzielność majątkową, a następnie Z. S. darował wnioskodawczyni G. S. do jej majątku osobistego udział wynoszący 1/2 części powyżej wskazanej nieruchomości.

dowód: dokumenty w aktach KW nr (...)

Na terenie opisanej wyżej nieruchomości znajdują się elementy infrastruktury przesyłowej, w tym m.in. napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia SN 15 kV, wykorzystywane i wchodzące w skład przedsiębiorstwa uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

okoliczność bezsporna

W dniu 24 lipca 1982 r. Główny Inżynier i Zastępca Dyrektora p. podpisał protokół poprzeglądowy linii SN 15 kV S. – K. z odgałęzieniami (nr. inw. (...)). W protokole wpisano, że powyżej wskazana linia pracuje od 1960 r., przedstawiono jej stan techniczny oraz wnioski poprzeglądowe, w tym zaproponowano zmianę trasy linii SN 15 kV w rejonie projektowanej trasy północnej oraz likwidację stacji transformatorowej przelotowej SB 2A w K.. W treści protokołu odwołano się do planu, który nie został złożony do akt sprawy.

W dniu 06 listopada 1998 r. wnioskodawczyni lub jej mąż – Z. S. (na oświadczeniu podpis złożyła jedna osoba, bez możliwości weryfikacji, czy uczyniła to wnioskodawczyni, czy Z. S.), jako współwłaściciel/współwłaścicielka nieruchomości w J. – działek nr (...), wyraził/ - ła zgodę na zaprojektowanie, budowę i użytkowanie na jej terenie linii energetycznej napowietrznej SN – 15 kV.

W dniu 5 października 1999 r. Burmistrz Miasta i Gminy S. wydał decyzję o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu obejmującego m.in. działki nr (...) w J. w ramach inwestycji, której przedmiotem była przebudowa i modernizacja linii napowietrznej i kablowej SN 15 kV wyprowadzonej z (...) A. oraz budowa stacji transformatorowej napowietrznej (...)/(...).

Elementy linii energetycznej SN 15 kV nie były posadowione na nieruchomości wnioskodawczyni od początku funkcjonowania tejże linii. Zostały one zlokalizowane na przedmiotowym gruncie w ramach jej modernizacji i rozbudowy, zrealizowanej na początku pierwszej dekady XXI wieku.

dowód: protokół przeglądu (k. 226-228), decyzja Burmistrza Miasta i Gminy S. z dnia 5 października 1999 r. wraz z załącznikami (k. 229-230v), oświadczenie G. S. oraz Z. S. (k. 231), zeznania świadka Z. S. (k. 200- 201).

Pismem 18 kwietnia 2018 r. wnioskodawczyni zwróciła się do uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. o zawarcie umowy ustanowienia służebności przesyłu na nieruchomości położonej w miejscowości J., dla której Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 45.000 zł.

Do zawarcia umowy nie doszło.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód: pismo wnioskodawczyni z dnia 18 kwietnia 2018 r. wraz z potwierdzeniem nadania (k. 37-39), pisma uczestnika z dnia 27 kwietnia 2018 r. oraz dnia 24 maja 2018 r. (k. 40-42).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów oraz ich kserokopii poświadczonych za zgodność z oryginałami w sposób zgodny z art. 129 § 2 kpc. Sąd nie miał wątpliwości co do przedstawionych odpisów i uznał je za skuteczny środek dowodowy, stanowiący podstawę dokonanych w powyższym zakresie ustaleń faktycznych.

Sąd nie miał podstaw, by kwestionować wiarygodność zeznań świadka Z. S. odnośnie daty posadowienia elementów linii energetycznej SN 15 kV na nieruchomości wnioskodawczyni. Relacje świadka w zakresie dotyczącym dat wybudowania na spornym gruncie linii przesyłowych WN 110 kV i SN 15 kV były jasne i spontaniczne, co niewątpliwie podnosiło ich wartość dowodową. Relacjonując fakty niekorzystne dla wnioskodawczyni, świadek nie zasłaniał się niewiedzą, czy brakiem pamięci, lecz przyznał, że pierwsze z wymienionych urządzeń przesyłowych (linia elektroenergetyczna WN 110 kV) powstało na terenie spornej nieruchomości jeszcze przed nabyciem przez wnioskodawczynię i świadka tego gruntu, potwierdzając w tym zakresie stanowisko prezentowane przez uczestnika postępowania.

Nadto Sąd miał na uwadze, że przedstawione przez uczestnika dowody w postaci protokołu poprzeglądowego z dnia 24.07.1982 r., decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu z dnia 05.10.1999 r., oświadczenia wnioskodawczyni z dnia 06 listopada 1998 r., czy zeznań świadka P. M., nie dawały podstaw do uznania, że elementy linii przesyłowej SN 15 kV zostały posadowione na przedmiotowej nieruchomości przed wskazanym przez Z. S. 2001 rokiem. Teza, że wykonywane wówczas prace w zakresie działki (...) polegały wyłącznie na wymianie linii z gołymi

przewodami na linię izolowaną typu PAS 3xAAsXSn 120mm² i nie miały wpływu na zmianę jej przebiegu (pismo z dnia 26 czerwca 2019 r. – k. 165), to wyłącznie gołosłowne twierdzenia pełnomocnika uczestnika postępowania, nie znajdujące wsparcia w zgromadzonym materiale dowodowym.

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2020 r. Sąd oddalił wnioski wnioskodawczynie o przeprowadzenie dowodu z uzasadnień orzeczeń znajdujących się w aktach sprawy na k. 50-61 oraz k. 141-149. Sąd nie jest związany zarówno ustaleniami faktycznymi poczynionymi w innej sprawie, jak i poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zapadłego w niej orzeczenia.

Sąd pominął również dowód z niepoświadczonych za zgodność z oryginałami kopii dokumentów załączonych do odpowiedzi na wniosek (k. 75-104), bowiem uczestnik postępowania, pomimo zobowiązania, nie przedłożył oryginałów, ani poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii dokumentów stanowiących załączniki do odpowiedzi na wniosek z dnia 23 listopada 2018 r. w wyznaczonym terminie 21 dni.

Zeznania świadka P. M. miały marginalne znaczenie dla poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Nie miał on bowiem wiedzy odnośnie daty posadowienia urządzeń wchodzących w skład linii SN 15 kV na terenie nieruchomości wnioskodawczynie.

Sąd odstąpił od oceny materiału dowodowego (dokumentów i zeznań świadka J. R.) dotyczącego linii przesyłowej WN 110 kV. Wobec skutecznego cofnięcia przez wnioskodawczynię wniosku w tym zakresie, rozważania te były bowiem bezprzedmiotowe.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie zachodziły przesłanki do wydania postanowienia wstępnego. Podstawę prawną stanowił przepis art. 318 kpc, znajdujący zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym na zasadzie odesłania do odpowiedniego stosowania zawartego w art. 13 § 2 kpc.

W postępowaniu nieprocesowym możliwe jest bowiem wydanie postanowienia wstępnego w innych sytuacjach, niż tylko wyraźnie przewidziane w art. 567 § 2 k.p.c., art. 618 § 1 k.p.c. i art. 685 k.p.c. Pogląd taki dominuje obecnie w orzecznictwie (por. uchwałę SN z 9.05.1967r., III CZP 37/67, OSN 1967/11/198; postanowienie SN z 21.10.1999r., I CKN 169/98, OSN 2000/5/86; wyrok SN z 4.02.1999r., II CKN 738/98, OSN 2000/7-8/146; postanowienie SN z 22.10.2009r., III CSK 21/09, OSN 2010/4/61 oraz postanowienie SN z.11.2013r., I CSK 732/12). Postanowienia wstępne przewidziane w powołanych wyżej przepisach mają szczególny charakter, umożliwiając rozstrzygnięcie w sprawach tzw. działowych o pewnych kwestiach ubocznych, bez odsyłania stron na drogę procesu. Art. 318 § 1 k.p.c. ma natomiast inny cel. Zgodnie z tym przepisem, sąd, uznając roszczenie za usprawiedliwione w zasadzie, może wydać wyrok wstępny tylko co do samej zasady, co do spornej zaś wysokości żądania – zarządzić dalszą rozprawę bądź jej odroczenie. Sytuacje objęte hipotezą powołanego uregulowania mogą wystąpić również w postępowaniu nieprocesowym. Wydanie postanowienia wstępnego będzie wówczas możliwe w warunkach, jakie odpowiadają wyrokowi wstępnemu (przy uwzględnieniu oczywiście istoty danego rodzaju postępowania – art. 13 § 2 k.p.c.). Aktualnie w orzecznictwie wprost dopuszcza się wydanie w postępowaniu o ustanowienie służebności przesyłu postanowienia wstępnego o uznaniu żądania ustanowienia tej służebności za usprawiedliwione w zasadzie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 15.09.2017r., III CZP 34/17, publ. OSN 2018/6/57). Przedmiotem orzeczenia jest wówczas stwierdzenie, że żądanie może być uwzględnione, a z kolei orzeczenie takie jest uzasadnione gdy sąd ustali, że na nieruchomości posadowiono urządzenie przesyłowe należące do przedsiębiorstwa przesyłowego i służebność jest konieczna do korzystania z tego urządzenia, zaś przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy i jednocześnie nie przysługuje mu inny tytuł prawny do korzystania z nieruchomości.

W okolicznościach niniejszej sprawy roszczenie wnioskodawczynie o ustanowienie służebności przesyłu jest sporne co do zasady, gdyż uczestnik domagał się oddalenia wniosku. Jako celowe należy uznać w tej sytuacji wydanie przez Sąd postanowienia wstępnego, uznającego żądanie za usprawiedliwione co do zasady, gdyż jego uprawomocnienie otworzy drogę do prowadzenia czasochłonnego i kosztownego postępowania dowodowego w zakresie „wysokości”

żądania, a więc co do zakresu służebności, w tym uprawnień i obowiązków składających się na służebność (art. 305¹ k.c.) oraz wysokości przysługującego wnioskodawczyni wynagrodzenia (art. 305² § 2 k.c.), co do których również brak jest zgody pomiędzy uczestnikami.

Zgodnie z art. 285 § 1 i 2 k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz właściciela innej nieruchomości (nieruchomości władnącej) prawem, którego treść polega bądź na tym, że właściciel nieruchomości władnącej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, bądź na tym, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań, bądź też na tym, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie wolno wykonywać określonych uprawnień, które mu względem nieruchomości władnącej przysługują na podstawie przepisów o treści i wykonywaniu własności (służebność gruntowa). Służebność gruntowa może mieć jedynie na celu zwiększenie użyteczności nieruchomości władnącej lub jej oznaczonej części.

Z dniem 03 sierpnia 2008 r. weszły w życie przepisy Kodeksu cywilnego o służebności przesyłu (art. 305¹ - art. 305⁴), dodane przez ustawę z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 116, poz. 731). Stosownie do art. 305¹ kc nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wnioskodawczyni domagała się odpłatnego ustanowienia na rzecz uczestnika postępowania (...) Sp. z o.o. służebności przesyłu w związku z korzystaniem przez niego z urządzeń przesyłowych tj. napowietrznej linii średniego napięcia SN 15 kV, wchodzących w skład linii energetycznej, zlokalizowanych na stanowiącej własność wnioskodawczyni nieruchomości położonej w J., dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW (...).

Uczestnik zakwestionował wniosek co do zasady, podnosząc zarzut zasiedzenia przez jego poprzednika prawnego (...) Zakład (...) służebności gruntowej odpowiadającej treści prawa służebności przesyłu, ewentualnie zarzut zasiedzenia przez uczestnika postępowania prawa służebności przesyłu w odniesieniu do linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV.

Żaden z powołanych wyżej zarzutów nie zasługiwał jednak na uwzględnienie, gdyż uczestnik, mimo spoczywającego na nim ciężaru dowodowego, nie zdołał wykazać jego zasadności.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że to na uczestniku – w myśl art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 6 k.c. – spoczywał obowiązek i ciężar wykazania przesłanek zasiedzenia służebności. Uczestnik jest, co do zasady, uprawniony do wykazywania, że wnioskodawczyni nie przysługuje roszczenie o ustanowienie służebności przesyłu, gdyż posiada on już tytuł prawny do korzystania z przedmiotowej nieruchomości w postaci służebności – gruntowej czy też przesyłu – nabytej przez zasiedzenie (art. 292 k.c. oraz art. 305⁴ k.c.). Punktem wyjścia dla oceny zasadności zarzutu zasiedzenia jest ustalenie, czy uczestnik i jego poprzednicy posiadali służebność przez wymagany ustawą czas (art. 172 k.c.).

Zgodnie z 352 § 1 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Posiadanie służebności polega więc na faktycznym korzystaniu z cudzej nieruchomości (w zakresie odpowiadającym treści służebności), przy czym dodatkowo, aby posiadanie to mogło doprowadzić do zasiedzenia służebności, musi – zgodnie z art. 292 k.c. – polegać na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Z przywołanych uregulowań nie wynika, aby wykonywanie posiadania służebności rozpoczynało się dopiero od momentu przystąpienia do eksploatacji urządzeń przesyłowych wybudowanych na cudzym gruncie, lecz o początku posiadania służebności, a więc faktycznego korzystania z cudzej nieruchomości można mówić już wtedy, gdy przedsiębiorca przesyłowy zajął oznaczoną część nieruchomości i rozpoczął prace związane z wznoszeniem urządzeń

służących do przesyłania energii (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., sygn. akt V CSK 287/12, OSN 2014/2/20).

W kontekście powyższych rozważań wskazać należy, że przedłożone przez uczestnika postępowania dokumenty, w szczególności protokół poprzeglądowy- k. 226-228, decyzja Burmistrza Miasta i Gminy S. z dnia 5 października 1999 r. - k. 229-230v oraz oświadczenie wnioskodawczyni i jej męża z dnia 06 listopada 1998 r. - k. 239, nie dają podstaw do ustalenia, w jakiej konkretnie dacie na nieruchomości wnioskodawczyni zostały wybudowane elementy infrastruktury przesyłowej objętej wnioskiem i aktualnie wykorzystywanej przez uczestnika postępowania.

Wnioskodawczyni już we wniosku inicjującym niniejsze postępowanie wskazała, że elementy linii przesyłowej SN 15 kV zostały posadowione na jej nieruchomości po 2000 roku. W piśmie z dnia 28 października 2019 r. sprecyzowała, że napowietrzna linia średniego napięcia SN 15 kV została posadowiona na jej nieruchomości w okresie budowy na sąsiednim gruncie zakładu produkcyjnego elementów z tworzyw sztucznych dla przemysłu kolejowego, autobusowego i samochodowego (...), zaś budowa tego obiektu zakończyła się w 2007 r., a powstały fragment linii energetycznej SN 15 kV służyć miał do zasilania energią elektryczną tego zakładu. Na uczestniku postępowania zatem, skoro zgłosił zarzut zasiedzenia, spoczywał ciężar wykazania, że urządzenia te istniały na przedmiotowej nieruchomości w datach wskazanych przez niego jako początek biegu terminu zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu (tj. 1 stycznia 1961 r.), względnie terminu zasiedzenia służebności przesyłu (24 lipca 1982 r.).

Tymczasem uczestnik, w odpowiedzi na wniosek, zaoferował wyłącznie protokół poprzeglądowy z dnia 24 lipca 1982 r. W treści tego dokumentu wpisano, że linia elektroenergetyczna SN – 15 kV pracuje od 1960 r., przedstawiono jej stan techniczny oraz wnioski poprzeglądowe, w tym zaproponowano zmianę trasy linii SN 15 kV w rejonie projektowanej trasy północnej oraz likwidację stacji transformatorowej przelotowej SB 2A w K.. Nie ma tam natomiast wzmianki o tym, jaki był wówczas przebieg tej linii, w tym szczególnie, czy elementy w/w infrastruktury przesyłowej znajdowały się już wówczas na terenie spornej nieruchomości stanowiącej aktualnie własność G. S.. W treści tego protokołu odwołano się wprawdzie do planu, lecz nie został on złożony do akt sprawy. W piśmie z dnia 10 grudnia 2018 r. wnioskodawczyni, odnosząc się do tego dokumentu, zaprzeczyła, by dotyczył on fragmentu linii posadowionej na jej gruncie. Okoliczność ta, jako sporna, wymagała zatem wykazania, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na uczestniku postępowania. Podkreślenia wymaga, że z relacji świadka Z. S., które Sąd ocenił jako wiarygodne, wynika, że elementy napowietrznej linii przesyłowej SN – 15 kV zostały posadowione na nieruchomości wnioskodawczyni najwcześniej w 2001 r. w ramach rozbudowy tej linii. Świadek zeznał odnośnie w/w urządzeń: „Na jednym ze słupów na nieruchomości wnioskodawczyni jest rok 2001 albo 2007. Wtedy w ramach modernizacji tej linii słupek został ustawiony na nieruchomości wnioskodawczyni. To jest zupełnie nowy słupek i wcześniej nie stał inny, drewniany słupek z tej linii”. W tym kontekście twierdzenia uczestnika postępowania, że wykonywane wówczas prace w zakresie działki (...) polegały wyłącznie na wymianie linii z gołymi przewodami na linię izolowaną typu PAS 3xAAsXSn 120mm² i nie miały wpływu na zmianę jej przebiegu (pismo z dnia 26 czerwca 2019 r. – k. 165), pozostają gołosłowne, nie poparte miarodajnymi dowodami zaoferowanymi w sprawie. Forsowanej przez uczestnika tezy, że fragmenty linii przesyłowej linii SN 15 kV istniały na spornym gruncie jeszcze przed wskazanym przez wnioskodawczynię i świadka Z. S. 2001 rokiem, nie dowodzi treść decyzji z dnia 05 października 1999 r. o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu obejmującego m.in. działek nr (...) w J. w ramach inwestycji, której przedmiotem była przebudowa i modernizacja linii napowietrznej i kablowej SN 15 kV wyprowadzonej z (...) A. oraz budowa stacji transformatorowej napowietrznej (...)/(...). Nie został wraz z nią złożony do akt sprawy załącznik graficzny – mapa zasadnicza, który mógłby ewentualnie dowieść, że fragmenty spornej infrastruktury znajdowały się na nieruchomości wnioskodawczyni przed wydaniem w/w decyzji. Również złożone do akt oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r. nie potwierdza tej okoliczności, skoro G. i Z. małż. S., jako współwłaściciele spornej nieruchomości, obejmującej działki nr (...), wyrazili w nim zgodę na „zaprojektowanie, budowę i użytkowanie linii energetycznej napowietrznej SN 15 kV”.

Reasumując powyższe wywody, wnioskodawczyni konsekwentnie kwestionowała twierdzenia uczestnika w przedmiocie daty posadowienia fragmentu napowietrznej linii średniego napięcia SN kV 15 na terenie jej

nieruchomości. To na uczestniku spoczywał zatem ciężar wykazania tej okoliczności. Tymczasem uczestnik nie zgłosił żadnych dowodów, które pozwoliłyby Sądowi na obiektywną weryfikację jego twierdzeń w tym zakresie.

Tym samym za usprawiedliwione co do zasady należało uznać zgłoszone we wniosku z dnia 28 czerwca 2018 r. żądanie G. S. ustanowienia na rzecz uczestnika postępowania za wynagrodzeniem służebności przesyłu w zakresie napowietrznej linii energetycznej SN 15 kV na nieruchomości w J. (KW nr (...)). Wnioskodawczyni miała bowiem prawo wystąpić ze stosownym wnioskiem w oparciu o art. 305² § 2 k.c. Bezspornym było przy tym, że urządzenia elektroenergetyczne linii SN 15 kV znajdujące się na nieruchomości wnioskodawczyni stanowiły własność uczestnika oraz że uczestnik odmówił ustanowienia służebności w drodze umowy.

Wbrew prezentowanemu przez uczestnika postępowania stanowisku złożone przez wnioskodawczynię lub przez Z. S., jako współwłaściciela/-kę w/w nieruchomości (na oświadczeniu podpis złożyła jedna osoba, bez możliwości weryfikacji, czy uczyniła to wnioskodawczyni, czy Z. S.), nie może być utożsamiane z ustanowieniem na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego ograniczonego prawa rzeczowego, dającego mu tytuł prawny do korzystania z przedmiotowego gruntu w celu przesyłu energii elektrycznej.

Oczywistym jest, że takie oświadczenie nie może być kwalifikowane jako umowne ustanowienie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, już chociażby z tego względu, że do ustanowienia takiej służebności wymagane jest oświadczenie właściciela nieruchomości obciążonej w formie aktu notarialnego – bez zachowania tej formy nie jest możliwe ustanowienie służebności gruntowej (art. 245 § 1 i 2 kc).

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie stanowiskiem zobowiązania polegające na trwałym ograniczeniu prawa właściciela do korzystania z gruntu wiążące każdorazowego nabywcę nieruchomości, którego źródłem jest umowa stron o charakterze cywilnoprawnym, to zobowiązania o charakterze obligacji realnej. Zobowiązania te mogą być ustanawiane tylko wówczas, gdy przewiduje je ustawa, ponieważ wyznaczają one jednocześnie obowiązki dla osób trzecich pozostających poza powołanym do życia stosunkiem prawnym. Treść wzajemnych uprawnień i obowiązków składających się na obligację realną musi być zatem określona w przepisie rangi ustawowej i w żadnym razie nie może być ustanowiona mocą woli stron, tj. w drodze umowy. Oznacza to, że niedopuszczalne jest konstruowanie zobowiązań formalnie o charakterze względnym (w istocie obligacji realnych), które swoją treścią odpowiadałyby ograniczonemu prawu rzeczowemu (służebności gruntowej) i wiązały każdorazowego właściciela gruntu obciążonego. Prowadziłoby to bowiem do obejścia zasady numerus clausus ograniczonych praw rzeczowych. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 470/08, Lex nr 599755).

Oświadczenie z dnia 06 listopada 1998 r., które uczestnik przedstawił do akt, może być uznane co najwyżej za formę użyczenia, a zatem tytuł prawny o charakterze zobowiązaniowym, a nie prawnorzeczowym. Przy założeniu, że w istocie istniał między G. S. i uczestnikiem postępowania stosunek użyczenia, to wnioskodawczyni poprzez zgłoszone żądanie ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem doprowadziła do rozwiązania tego stosunku prawnego w drodze wypowiedzenia, do czego uprawniał ją art. 365¹ k.c.

Jeśli zatem przedsiębiorca przesyłowy, czy jakkolwiek inny podmiot chce uzyskać trwale i skuteczne wobec każdorazowego właściciela uprawnienie do korzystania z rzeczy, powinien dążyć do ustanowienia jednego z praw rzeczowych ograniczonych. Skutków czynności prawnych zobowiązujących nie można bowiem upatrywać w przepisach kształtujących treść prawa własności i jej ograniczenia.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że aktualnie uczestnik postępowania nie posiada tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości wnioskodawczyni w zakresie eksploatacji linii energetycznej SN 15 kV.

W związku z tym G. S., jako właścicielce przedmiotowego gruntu, na którym znajdują się urządzenia przesyłowe należące do uczestnika postępowania, ma prawo żądać usankcjonowania tego stanu rzeczy poprzez ustanowienie odpowiedniego prawa rzeczowego w postaci służebności. Udzielenie zgody na wybudowanie instalacji oraz jej eksploatację nie może być bowiem równoznaczne z rezygnacją z wynagrodzenia, które właścicielowi nieruchomości

przysługuje jedynie wówczas, gdy zostanie ustanowiona służebność. Wobec tego wnioskodawczyni jest uprawniona do żądania ustanowienia służebności na podstawie art. 305² § 2 k.p.c. choćby celem uzyskania formalnej podstawy do żądania stosownego wynagrodzenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie powołanych przepisów orzekł jak w postanowieniu wstępnym.

W świetle przedstawionych wywodów bezprzedmiotowe były dalsze rozważania na temat zasadności pozostałych zarzutów wnioskodawczyni, w tym dotyczących dopuszczalności zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu, wykazania przez uczestnika ciągłości posiadacza urzędzeń przesyłowych, czy ważności oświadczenia z dnia 06 listopada 1998 r.

Sędzia Lidia Mierzyńska